

ૐ

શ્રી પરમકૃપાળુદેવાય નમઃ

નાટક સમયસાર

શિબિર - ૨

ઉત્થાનિકા (૮-૧૯)

WORKSHEET**Marks: 50**

Name:

Tel. No.:

Group:

Zone:

(I) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તરમાં પહેલો શબ્દ (a) આડો અને બીજો શબ્દ (b) ઊભો લખવાનો છે.**Marks: 5**

૧. (a) ગ્રંથમાં શ્રી પૂજ્યપાદ સ્વામી કહે છે કે જ્ઞાની ખાય છે
છતાં ખાતા નથી, બોલે છે છતાં બોલતા નથી, ચાલે છે છતાં ચાલતા નથી.

૧(b)

૧(a)

--	--	--	--	--

(b) સમ્યગ્દર્શન આદિ ગુણોના પિંડના મહિમાનું વર્ણન કરતાં એટલે કે ઈન્દ્ર
પણ લજ્જિત થાય છે.

૨. (a) સમ્યક્ ત્યાગના ત્યાગથી શરૂ થાય છે.

૨(b)

૨(a)

--	--	--

(b) ચિંતનના લક્ષે થતાં ચિંતનને જ્ઞાની કહે છે.

૩. (a) ત્યાગી દઈ વર્તે સદ્ગુરુ લક્ષ તો લે શુદ્ધાત્માનો પક્ષ.

૩(b)

૩(a)

(b) નાટક સમયસાર ગ્રંથ અનુભવથી કહેલ હોવાથી તેમાં આત્માનીકથાની પ્રધાનતા છે.

૪. (a) સમ્યક્ શ્રદ્ધા માટે પાત્રતા અને ગરજપૂર્વકનું જરૂરી છે.

૪(b)

૪(a)

(b) આત્મવિચાર એ તત્ત્વ છે.

૫. (a) મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવ કરે કરમ, એને માને છે ધરમ, હોય છે

૫(b)

૫(a)

(b) સમ્યગ્દૃષ્ટિના હૃદયમાંદેવ જેવો સ્વ-પરવિવેક પ્રગટ થયો છે.

(II) સાચો જવાબ પસંદ કરો.**Marks: 5**

૧. આત્મરસી બનારસીદાસજીએ નાટક સમયસાર ગ્રંથની રચના ભાષામાં કરી છે.

(a) સંસ્કૃત (b) ગુજરાતી (c) પ્રજમિશ્રિત હિન્દી (d) પ્રાકૃત

૨. આત્મરસી બનારસીદાસજી કહે છે કે તેમનું પદ સિદ્ધ સમાન છે.

(a) માત્ર અનુભવ વખતે (b) સ્વરૂપદૃષ્ટિએ સદા (c) નિશ્ચયનયથી ક્યારેક (d) વ્યવહારનયથી સદા

૩. સમ્યક્ ત્યાગ હોય ત્યાં ભવિષ્યના ભોગ સંબંધી

(a) ઈચ્છા હોય (b) આકાંક્ષા ન હોય (c) સ્મરણ હોય (d) ઉદાસીનતા ન હોય

૪. દ્વારા સમ્યગ્દૃષ્ટિને જિનરાજ અને જીવરાજ સમાન ભાસે છે.

(a) પર્યાયદૃષ્ટિ (b) ભક્તિ (c) પ્રશસ્ત રાગ (d) દ્રવ્યદૃષ્ટિ

૫. સમ્યગ્દૃષ્ટિ શકે.

(a) ભોગ સેવી (b) ભોગની અનુમોદના કરી (c) ભોગમાં લિપ્ત થઈ (d) ભોગમાં સુખબુદ્ધિ કરી

(III) નીચે આપેલ શબ્દો અને તેના અર્થનાં જોડકાં બનાવો.

Marks: 5

૧. નાટક	(a) જલ્દી
૨. વેગિ	(b) ઠીંગણો
૩. બાવનુ	(c) નરક
૪. ટાબરૌ	(d) કલ્પવૃક્ષની ડાળ
૫. સુલાલસા	(e) ફટકડી
૬. સુભારતી	(f) અભિલાષા
૭. પોરસા	(g) જીવનો ખેલ
૮. ચિત્રાવેલિ	(h) બાળક
૯. કતકફલ	(i) ફળદ્રૂપ જમીન
૧૦. અઘોરસા	(j) સુંદર વચનો

૧) ૨) ૩) ૪) ૫) ૬) ૭) ૮) ૯) ૧૦)

(IV) નીચેનું કથન સાચું છે કે ખોટું તે લખો. ખોટું હોય તો તેનું કારણ દર્શાવો.

Marks: 5

૧. સમ્યગ્દૃષ્ટિને ભોગ હોય પણ ભોગબુદ્ધિ ન હોય, કર્તવ્ય હોય પણ કર્તવ્યબુદ્ધિ ન હોય.

૨. સાધક માટે શુદ્ધાત્મા આઠમું વંડર ઓફ ધ વર્લ્ડ છે.

૩. શુદ્ધ નિશ્ચય એ શુદ્ધ વ્યવહારનું ઉત્પાદક નહીં, પ્રતિપાદક છે.

૪. આત્મજ્ઞાન થવાને કારણે આત્મરસી બનારસીદાસજીનું આત્મસ્વરૂપ શરીર, કર્મ, વિભાવોથી ભિન્ન થયું.

૫. પર્યાય જણાય એ ખોટું નથી, પણ એકત્વ દ્રવ્યમાં હોવું જોઈએ.

(V) નીચેનાં દૃષ્ટાંતોનો માત્ર પરમાર્થ લખો.

Marks: 5

૧. હું પુરુષ છું - સ્મરણ, વિચાર, કપડાં

૨. રસાયણ - લોહું - સુવર્ણ

૩. એન્ટિબાયોટિક - ઝેર - ફાયદો

૪. ભમરો - ફૂલ - રસગુલ્લાં

૫. સગાઈ - ભાઈની કમાણી - ભાવિ પતિની કમાણી

(VI) નાટક સમયસારનો મહિમા દર્શાવતા નીચેના શબ્દોનો અર્થ લખો.

Marks: 5

૧. મોખ ચલિવેકૌ સૌન

૨. કરમકૌ કરે બૌન

૩. જાકે રસ-ભૌન બુધ લૌન જ્યૌં ઘુલત હૈ

૪. યાહીકે વિપચ્છી જગજાલમૈં રુલત હૈ

૫. નાટક સુનત હિયે ફાટક ખુલત હૈ

(VII) એક વાક્યમાં જવાબ લખો.

Marks: 5

૧. પરમાર્થદૃષ્ટિએ કુકવિ એટલે કોણ અને સુકવિ એટલે કોણ?

૨. પંચ પરમેષ્ઠી અને અવિરતિ સમ્યગ્દૃષ્ટિની સ્તુતિ પછી મિથ્યાદૃષ્ટિનું સ્વરૂપ બતાવવા પાછળ આત્મરસી બનારસીદાસજીનો હેતુ શું છે?

૩. મિથ્યાદૃષ્ટિ કયા કષાયથી કુટિલ છે, અને તેનું હૃદય કયા કષાયથી તપ્ત રહે છે?

૪. મિથ્યાદૃષ્ટિનું વર્ણન કર્યા પછી દસમા છંદમાં આત્મરસી બનારસીદાસજી કોને કોને વંદન કરે છે?

૫. નિશ્ચય અને વ્યવહાર સમજાવવા માટે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ આપેલ રાણી - પાણીનું વાક્ય લખો.

(VIII) મીમાંસા

Marks: 15

૧. ગ્રંથકર્તાની લઘુતા અને ભક્તિ

(a) મૂર્ખ - સમુદ્ર. ટૂંકમાં દૃષ્ટાંત લખી તેનો પરમાર્થ સમજાવો.

- 2 marks

(b) બાળક - પિતા - ભાષા. ટૂંકમાં દૃષ્ટાંત લખી તેનો પરમાર્થ સમજાવો.

- 2 marks

(c) આત્મરસી બનારસીદાસજીના હૃદયમાં રહેલ ભગવાનની ભક્તિ જે વિવિધ રીતે પ્રગટ થાય છે તેમાંથી કોઈ પણ બે લખો.

- 1 mark

૨. અનુભવની વિધિ

(a) મોબાઈલ - બોક્સ - પોતાનો. આ દૃષ્ટાંત દ્વારા તત્વનિર્ણયના બે પ્રકાર સમજાવો.

- 2 marks

(b) દિવાસળી - જ્યોત. ટૂંકમાં દૃષ્ટાંત લખી તેનો પરમાર્થ સમજાવો.

- 2 marks

(c) અનુભવ વખતે શાંતિ અને આનંદના કુવારા હોય છે ત્યારે પણ શ્રદ્ધા પોતાને શું માને છે અને શું નથી માનતી?

- 1 mark

૩. અનુભવનો મહિમા

(a) નીચેનું ચોકઠું ભરો.

- 2 marks

	દૃષ્ટાંત (પતિપ્રતા સ્ત્રી દ્વારા કોની સેવા)	પરમાર્થ
શુદ્ધ નિશ્ચય	૧.	૨.
શુદ્ધ વ્યવહાર	૩.	૪.
અશુદ્ધ વ્યવહાર	૫.	૬.
વ્યવહારાભાસ	૭.	૮.

(b) અનુભવને પંચામૃત ભોજન સાથે શા માટે સરખાવવામાં આવ્યો છે? પંચામૃત ભોજન કરતાં તેમાં શું ફરક છે?

- 2 marks

(c) અનુભવના અભ્યાસને શા માટે તીર્થ કહેવામાં આવ્યો છે?

- 1 mark